

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ»

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Президент
Національного університету
«Києво-Могилянська академія»

А. А. Мелепівський

» березня 2018 р.

**ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
для здобуття ступеня магістра за спеціальністю 032 «ІСТОРІЯ ТА АРХЕОЛОГІЯ»**

(галузь знань: 03 «Гуманітарні науки»; освітня програма: «АРХЕОЛОГІЯ»)

Схвалено
Вченою радою
факультету гуманітарних наук
(протокол № 4 від 01 березня 2018 р.)

Голова Вченої ради
декан

 М. Л. Ткачук

КИЇВ – 2018

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Фахове вступне випробування за спеціальністю **032 «Історія та археологія» (освітня програма: «Археологія»)** передбачено Правилами прийому до Національного університету «Києво-Могилянська академія» в 2018 р. для тих абітурієнтів, які вступають на навчання для здобуття ступеня магістра.

Фахове вступне випробування за спеціальністю 032 «Історія та археологія» (освітня програма: «Археологія») має за мету з'ясування рівня професійних компетенцій, теретичних знань і практичних навичок абітурієнтів з основ археології та давньої історії України, визначення їхньої готовності до засвоєння відповідної освітньої програми магістерського рівня.

Фахове вступне випробування за спеціальністю 032 «Історія та археологія» (освітня програма: «Археологія») проводиться у формі **письмового екзамену**, під час якого кожен абітурієнт надає відповіді на три питання, вміщені в обраному ним білеті.

Кількість білетів – 24.

Тривалість письмового екзамену – 120 хв.

Зразок білета:

1. Первісність.
2. Скіфо – антична доба.
3. Слов'яни – Русь.

II. ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

1. Предмет, джерела та завдання археології.
2. Первісна історія в системі історичних дисциплін.
3. Археологічна періодизація.
4. Періодизація кам'яної доби.
5. Головні етапи антропогенезу.
6. Пітекантроп як форма людських істот.
7. Неандерталець і його місце в антропогенезі.
8. Найдавніші людські істоти в Україні та їх матеріальна культура.
9. Пізній палеоліт України.
10. Мистецтво палеоліту.
11. Прильодовикові мисливці на мамонтів, бізонів та північних оленів..
12. Мезоліт України.
13. Криза мисливського господарства та її наслідки.
14. Неолітична революція та неолітизація України.
15. Неолітичні культури України.
16. Енеоліт України
17. Трипільська культура і перемога відтворюючого господарства в Україні.
18. Найдавніші скотарі півдня України.
19. Доба бронзи в Україні

20. Ямна, катакомбна, зрубна культури.
21. Походження індоєвропейців
22. Поширення заліза та соціально-економічні зрушення в Надчорномор'ї.
23. Поява номадизму та вершництва.
24. Кіммерійська проблема.
25. Скіфи в давній історії України.
26. Скіфська тріада.
27. Господарство скіфів.
28. Релігія скіфів.
29. Кургани скіфської еліти за даними археології.
30. Велика Скіфія за Геродотом.
31. Скіфо-перська війна.
32. Мала Скіфія.
33. Військова справа скіфів та сарматів.
34. Сармати
35. Господарство та матеріальна культура сарматів.
36. Історична періодизація античного світу Надчорномор'я.
37. Грецька колонізація Північного Надчорномор'я.
38. Римляни в Надчорномор'ї.
39. Міста-колонії Березань, Ольвія, Тіра, Херсонес, Пантикапей.
40. Вірування давніх греків.
41. Матеріальна культура грецьких колоній Надчорномор'я.
42. Господарство колоній Надчорномор'я.
43. Античне мистецтво Надчорномор'я.
44. Історія пошуків слов'янської прабатьківщини.
45. Вісло-одерська версія походження слов'ян.
46. Вісло-дніпровська концепція слов'яногенезу.
47. Зарубинецька культура.
48. Готи на території України.
49. Черняхівська культура.
50. Склавини і анти за даними археологічних досліджень празької
51. та пеньківської культур.
52. Слов'яни VIII-IX ст. території України (лука-райковецька культура).
53. Слов'янська міграція на Дунай та Балкани.
54. Слов'янська колонізація басейнів Прип'яті, Верхнього Дніпра,
55. Оки, Верхньої Волги.
56. Номади раннього середньовіччя: гуни, авари, болгари, хозари.
57. Літописні племена Південної Русі.
58. Формування держави Русь за "Повістю минулих літ".
59. Варяги і Русь.
60. Хозари і Русь.
61. Візантія і Русь.
62. Перші київські князі IX-X ст.
63. Княжий Київ та його роль в консолідації держави.
64. Давньоруське місто та його функції.
65. Історичні етапи розвитку Київської Русі.
66. Русь і Степ. Печеніги, половці, чорні клобуки.
67. Татаро-монгольська навала.
68. Галицько-Волинське князівство.
69. Язичництво східних слов'ян Хрещення Русі та поширення писемності.
70. Поховальний обряд на Русі IX-XIII ст..
71. Господарство Київської Русі.

72. Мистецтво, літописання та освіта Русі.
73. Церковна архітектура Київської Русі.
74. Військова справа Київської Русі.
75. Походження українського народу.

III. ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ПІДГОТОВКИ

1. Археологія України : навч. Посібник / за ред. проф. Л. Залізняка. – К., 2005.
2. Алексеев В. П., Першиц А. И. История первобытного общества. – М., 1990.
3. Археология Украинской ССР : в 2 т. – К., 1995, 1996.
4. Баран В. Д., Козак Д. Н., Терпиловський Р. В. Походження слов'ян. – К., 1991.
5. Бунятян К. П. Давнє населення України. – К., 1999.
6. Винокур І. С., Телегін Д. Я. Археологія України. – К., 1994.
7. Гамкрелидзе Т. В., Иванов В. В. Индоевропейский язык и индоевропейцы : в 2 т. – Тбилиси, 1984.
8. Грушевський М. С. Звичайна схема «руської» історії і справа раціонального укладу історії східного слов'янства. – СПб., 1904.
9. Грушевський М. С. Історія України-Руси. – Т. 1. – К., 1991.
10. Давня історія України : в 2 т. – К., 1995.
11. Давня історія України : в 3 т. – К., 1997, 1999, 2000.
12. Ефименко П. П. Первобытное общество. – К., 1953.
13. Залізник Л. Л. Нариси стародавньої історії України. – К., 1994.
14. Залізник Л. Л. Від склавинів до української нації. – К., 1997.
15. Залізник Л. Л. Передісторія України X–V тис. до н.е. – К., 1998.
16. Залізник Л. Л. Первісна історія України. – К., 1999.
17. Залізник Л. Л. Стародавня історія України. – К., 2012.
18. Зубар В., Ліньова Е., Сон Н. Античний світ Північного Надчорномор'я. – К., 1999.
19. Ильинская В. А. Тереножкин А. Й. Скифия VII-IV ст. до н.э. – К., 1983.
20. История первобытного общества : в 2 т. – М., 1986.
21. Крижанівський О. П. Історія Стародавнього Сходу. – К., 1996.
22. Крижицький С. Д., Зубар В. М., Русяєва А. С. Античні держави Північного Надчорномор'я. – К., 1998.
23. Маланюк Є. Нариси з історії нашої культури. – К., 1992.
24. Монгайт А. Л. Археология Западной Европы : в 2 т. – М., 1973, 1974.
25. Огієнко І. Українська культура. – К., 1918.
26. Павленко Ю. В. Передісторія давніх русів. – К., 1994.
27. Півторак Г. Українці. Звідки ми і наша мова. – К., 1993.
28. Ригведа. – М., 1989.
29. Рыбаков Б. А. Язычество древних славян. – М., 1981.
30. Сафронов В. А. Индоевропейские прародины. – Горький, 1989.
31. Словник-довідник з археології. – К., 1996.
32. Станко В. Н., Гладких М. І., Сегеда С. П. Історія первісного суспільства. – К., 1999.
33. Седов В. В. Славяне в раннем средневековье. – М., 1995.
34. Сегеда С. П. Основи археології. – К., 1995.
35. Степи Европейской части СССР в скифо-сарматское время. – М., 1989.
36. Телегін Д. Я. Середньостогівська культура епохи міді. – К., 1978.
37. Тойнбі А. Д. Дослідження історії : в 2 т. – К., 1995.
38. Толочко П. П. Київська Русь. – К., 1996.
39. Толочко П. П. Кочевые народы степей и Киевская Русь. – К., 1999.

40. Толочко О. П., Толочко П. П. Київська Русь. – К., 1998.
41. Чмихов М. О., Кравченко Н. М., Черняков І. Т. Археологія та стародавня історія України. – К., 1992.
42. Чубатий М. Княжа Русь-Україна та виникнення трьох східнослов'янських націй. – Нью-Йорк – Париж, 1964.
43. Шнирельман В. А. Возникновение производящего хозяйства. – М., 1989.
44. Шовкопляс І. Г. Основи археології. – К., 1972
45. Етнокультурная карта территории Украинской ССР в I тыс. н. э. – К., 1985.
46. Child G. The Aryans. – N.Y. 1926.
47. Gimbutas M. The Kurgan culture // Actes du VII CIPP. – Prague, 1970.
48. Mallory J. In Search of Indo-Europeans. – London, 1989.

IV. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання письмової екзаменаційної роботи за спеціальністю 032 «Історія та археологія» (освітня програма: «Археологія») здійснюється за 100-бальною шкалою (0 – 100 балів). Результати фахового вступного випробування за спеціальністю 032 «Історія та археологія» (освітня програма: «Археологія») визначаються шляхом **переведення екзаменаційної оцінки у шкалу від 100 до 200 балів**.

Оцінювання письмової екзаменаційної роботи за спеціальністю 032 «Історія та археологія» (освітня програма: «Археологія») здійснюється за критеріями, зазначеними у таблиці 1.

Таблиця 1

Кількість балів за письмову екзаменаційну роботу	Критерії оцінювання
91 – 100	Абітурієнт надав правильні та повні відповіді на всі 3 екзаменаційні питання, виявив глибоке розуміння їхньої суті та змісту, а також високий рівень теоретичних знань і практичних умінь з фахових дисциплін. Відповіді абітурієнта засвідчують здатність до аналізу й інтерпретації засвоєного матеріалу, відмінне володіння навичками логічного і послідовного викладу та його мовностилістичного оформлення.
76 – 90	Абітурієнт надав правильні та повні відповіді не менше ніж на 2 екзаменаційні питання або правильно, але недостатньо повно, відповів на всі 3 питання. Відповіді абітурієнта засвідчують у цілому високий рівень засвоєння програмного матеріалу, здатність до його аналізу та інтерпретації, належне володіння навичками логічного і послідовного викладу та його мовностилістичного оформлення.
50 – 75	Абітурієнт надав правильну та повну відповідь не менше ніж на одне екзаменаційне питання. Відповіді абітурієнта засвідчують задовільний рівень засвоєння програмного матеріалу і здатності до його засвоєння та інтерпретації, а також достатнє володіння навичками логічного і послідовного викладу та його мовностилістичного оформлення.

0 – 49	Абітурієнт не надав правильної та повної відповіді на жодне екзаменаційне питання. Відповіді абітурієнта засвідчують незадовільний рівень засвоєння програмного матеріалу і здатності до його засвоєння та інтерпретації, недостатнє володіння навичками логічного і послідовного викладу та його мовностилістичного оформлення.
---------------	--

Абітурієнт вважається таким, що склав фахове вступне випробування за спеціальністю 032 «Історія та археологія» (освітня програма: «Археологія»), якщо його оцінка за письмову екзаменаційну роботу становить **50 – 100 балів**.

Переведення екзаменаційної оцінки у 200-бальну шкалу здійснюється шляхом подвоєння балів, отриманих абітурієнтом за письмову екзаменаційну роботу відповідно до таблиці 2.

Таблиця 2

Таблиця відповідності оцінок за екзаменаційну роботу оцінкам за шкалою 100 – 200 балів

Бали за екзаменаційну роботу	Бали за шкалою 100 - 200	Бали за екзаменаційну роботу	Бали за шкалою 100 - 200	Бали за екзаменаційну роботу	Бали за шкалою 100 - 200
		67	134	84	168
50	100,0	68	136	85	170
51	102	69	138	86	172
52	104	70	140	87	174
53	106	71	142	88	176
54	108	72	144	89	178
56	112	73	146	90	180
57	114	74	148	91	182
58	116	75	150	92	184
59	118	76	152	93	186
60	120	77	154	94	188
61	121	78	156	95	190
62	124	79	158	96	192
63	126	80	160	97	194
64	128	81	162	98	196
65	130	82	164	99	198
66	132	83	166	100	200

У випадку, якщо результати фахового вступного випробування за 200-бальною шкалою становлять менше 100 балів (**0 – 99 балів**), абітурієнт вибуває з конкурсного відбору на спеціальність 032 «Історія та археологія» (освітня програма: «Археологія»).

Голова фахової атестаційної комісії

В. І. Ключко